

مُرَجَّه دَی

معنای زبانی عربی به زبانی کوردی به شعر درست کراوی

فاضل کامل مشهوری علمای کورد شیخ معروف

نودی خوار تبهی قیامت گه وره تر به کا

له سه ره رکی عبدالحق محمد أمين عصری چاپ کرا
مافی له چاپدانه وهی پارتیزاوه بو محمد أمين عصری
له ره کسئی چاپی بگا بر پیی یا سامه سئول رپی ...

۱۹۹۰/۴/۴
M
+

شجرہ دی

معنای زیبائی عربی بہ زیبائی کوردی بہ شعر درست کراوی

فاضل کامل مشہوری علمای کورد شیخ معروف

نودی خووار تہی قیامت گہورہ تر بہ کا

لہ سر رکی عبدالحق محمد امین عصری چاہ کرا
مافی لہ چاہدانہ وی پارنہ راوہ بو محمد امین عصری
لہر کسئی چاہی بگا بہ پی یاسامہ سٹول رتی ...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تہجدی

بنام خدای حی لایموت
الحمد لله علی ما وهب
صلاة وسلام بیحد وحساب
وبعد بدان چنین میگوید
قد حفه الله بالطا-افه
در این رساله به کوردی زبان
تا که فرزندم احمد بی تعب
لهذا ناوم نا احمدیه
بدو باب کتاب می شود کمال
زیر هر اسمی میکنم تحریر
در باب افعال میان همه
زیر هر فعلی میکنم تقریر
رب وفقنی وخذ یدی

پرودور کار ملک و ملکوت
هدانا الی لسان العرب
بر محمد بادهم آل واصحاب
معروف بن مصطفی بن احمد
وابویه عکاسه لافه
کنم زبان عربی بیان
شود دانای لغات عرب
والله ارجو اصلاح النیه
یکک باب اسماء یکک باب افعال
جمعش یکک بود یادو یا کثیر
فعل ماضی را کنم ترجمه
مضارع ومصدر کم پی یا کثیر
وانفع بها الطالب المبتدی

الباب الاول فی ترجمه الاسماء

(رَأْس) ٢ سره (عَيْن) ٣ چاوه	(بَدَن) ٤ قاب (اسم) ناوه
(أَنْف) ٥ لوته (حَاجِب) ٦ برو	(فَخِذ) پړانه (رُكْبَة) ٧ اژنو
(جَبِين ٨ وجبهه) ٩ تهويله	(مَكْر وكيد وحيله) فيله
(ظَهْر) ١٠ پشته (كَتِف) ١١ شانته	(شَفَه) ١٢ ليوه (سِن) ١٣ ددانه
(بَطْن) ١٤ سكه (صَدْر) سنگه	(كَعُوب) كنگر (نَعْنَاع) ١٥ پونگه
(سَاعِد) ١ باسكه (عَضِد) ٢ قوله	(قَرْنَا) شاخ دار (جِهَاء) كوله
(مَتِين) ٣ قايم (مَتْن) پشته	(لَبِن) شيره (لَبِن) خشته

٢ جمع الرأس في القلة اروس وفي الكثرة رؤس ٣ العين حاسة الرؤية ج
 عين عيون اعيان ٤ بدن الانسان جسده وقوله تعالى فاليوم نتجيك
 بيدنك قيل معناه بجسد لاروح فيه ٥ ج انف اناف انوف ٦ ج حواجب
 ٧ الموصل بين الفخذ والساق ج ركب ركبات ركبات ٨ هو ناحية الجهة
 ج اجبن جنب اجبنة ٩ هي ما بين الحاجبين الى الناصية ج جباه جبات ١٠ اظهر
 ظهور ظهران ١١ هو عظم عريض خلف المنكب ج اكتاف ١٢ هي من
 الانسان ما يطبق على فمه ويستتر اسنانه ج شفاه شفها ١٣ عظم نابت في
 فم الحيوان ج اسنان اسنة اسن ١٤ ج بطون البطن بطنان ١٥ النعنع
 والنعناع بقل طيب الرائحة ج نعنة نعناع ١ هو ما بين المرفق والكف
 ٢ هو من المرفق الى الكتف وفيه اربع لغات ٣ الشديد القوي .

(شَعْر) موه (قُطْن) لَوْكَه	(عَدَس) نيسكه (حَمَم) نَوْكَه
(ظَفْر) ١ نينوكك (مِسْحَاة) يَّالَه	(صَافِي) صافه (كَدِر) لَيْلَه
(شَارِب) سَمِيل (لَحِيَه) ٢ ريشه	(جَرَّح) ٣ برينه (وَجَع) ٤ أَيَّشَه
(باع ٥ و ذراع ٦ و يد) دهسته	(سَرِيح) ٧ چه سپان (بَطِيَه) سسته
(نَاصِيَه) جيبه پيشه سهره	(اِبِل) ٨ و شتر (حَمَار) ٩ كهره
(اصْبَع) ١٠ نه نگوست (قَدَم) ٢ پييه	(ذَكَر) ٣ نيزه (اُتَى) مِيَه
(رِجْل) پييه (كُوع) جو موشكه	(ذَيْب و سَيْدَه) و سِرْحَان (كُور كَه
(اُذُن) گوِيَه (مَرْفَق) ٦ انيشكه	(دِيك) كهله شير (دَجَاج) ٧ مريشكه

١ ج اظفار ظفور اظافير ٢ ج لحى بكسر اللام وضمه ج ٣ جروح ولم
يقولوا جراح الا في الشعر والجراح بالكسر جمع جراحة بالكسر ايضاً
٤ المرض والالم ج وجاع او جاع ٥ قدر مد اليدين ج ابواع ٦ من طرف
المرفق الى طرف الاصابع ج اذرة ذرعان ٧ ج سراع ٨ وربما قالوا ابل
بسكون الباء ج آبال ٩ ج حمير احمر حمور حمورات حمراء .

١ يذكر ويؤنث وفيه خمس لغات ج اصابع ٢ الرجل مؤنثة وقد يذكر
اقدام قدام ٣ ج ذكور ٤ الذئب او الاسد ج سيدان سيدة ٥ ج
سراحين ٦ موصل الذراع من العضد ج مرافق ٧ بتثليث الدال معروف
اهلى وبري .

(لَحْم) گوشتہ (عَظْم) اِسْقَانَه	(وَجْه) ٨ رووہ (كَاهِل) ٩ نیوشانہ
(قَاع) ٣ جینگہ نہرمانو دہشتہ	(اِبْط) ٢ بن ٥ ہنگل (جَنْب) تہ نشتہ
(نَجَل وَوْلَد) ٦ چی پولہ بیہ	(رِيْتَه) ٤ سی (اَمْعَاء) ٥ پرخولہ بیہ
(نَصْل) ٨ سہرہ رم ٥ م بہ یکانہ	(صُلْب) ٧ پشتہ (مَنَكِب) شانہ
(هَضْر هَيْصَر هَيْصَار) شیرہ	(رَكِيْتَه) چییہ اسمی بیہ
(وَجْنَه) ٩ کولہ (فَبْلَه) تیرہ	(نَصْل) م اسمی شمشیرہ
(عَصَب) ١١ پیہ (كَرْش) وورگہ	(عَقَب) پاژنہ (عِرْق) ١٠ پرہ گہ

٨ مایبدو للناظر من البدن ومنه العینان والانف والقم ج اوجہ
 وجوہ اجوہ ٩ المارك وهو مابین الكتفین ج کواہل ١ ج عظام اعظم
 ٢ ماتحت الجناح یدکر ویؤنث ج آباط ٣ المستوی من الارض ج قیع
 قیعان اقواع اقوع ٤ بکسر الراء وفتح الهمزة او الیاء المشددة
 ام جزء من جهاز التنفس فی الانسان والحيوان ٥ ج امیة ٦ یكون
 واحداً وجمعاً وكذا الولد بوزن القفل وقد یكون جمع ولد كاسد جمع
 اسد ٧ ج صلبة اصلا ب ٨ ج انصال نصال نصول ٩ بتثلیت الواو ما ارتفع
 من الخدین ج وجنات ١٠ اصل كل شيء من البدن ای احد اوردته التي
 یجری فیها الدم ج عروق ١١ اطناب منتشرة فی الجسم كله وبها یكون
 الحركة والحس ج اعصاب .

(حلق ١ حلقوم بلموم) كهرو	(حوت) ٢ ماسيه (علق) ٣ زهرو
(كعب) ٤ قابه (لثة) بوكه	(عروس) ٥ زاوايا هـ م بوكه
(وكر عشا) ٦ اسم هيتلانه	(آسد) ٧ شيره (عرين) ٨ لانه
(كلبه) ٩ جيه گورجه وبله	(الحيين) جيهه دوشه وبله
(كف) ١٠ اله پي دهسته (خد) كوله	(آكحل) چاوپره شى بنى سورمه
(طلعة و محبا) رو خساره	(نهر) ١ روبر (شط) ٢ كه ناره
(عنق) ٣ استوه (عارض) رووه	(بيضه) ٤ هيتل كه (فرخ) ٥ بيچوده

١ مجرى الطعام ج احلاق وحلق حلق ٢ حيتان ج احوات ٣ دويبة
تمص الدم ٤ عقدة العصب بين الانبوتين ج كهوب ٥ العروس الرجل
والمرأة ماداما في عرسها ٦ موضع الطيور اذا كان في الارض يقال له
وكرج او كر او كار وكور واذا كان في جبل أو جدار يقال له عش ٧ ج
اسد اسود آساد ٨ مأوى الاسد والضبع والحية والذئب ج عرائن ٩ وهي
والكلوة لازقتاني بعظم الصلب ج كلتي كليات كلوات ١٠ ج اكف
كفوف ١ ج انهار انهر نهر نهور ٢ شاطيء النهر او البحر ج شطوط شيطان
بضم الشين ٣ وصلة ما بين الرأس والبدن ج اعناق ٤ ج بيضات وجمع
البيض بيوض ٥ ولد الطائر بل كل صغير من النبات والحيوان ج فراخ
فراخ افراخ فروخ افراخ .

(ذَنْب) كل كه (عُرْف) ياله	(جُنَاح) كواح (أَجَاح) باله
(غُرْفَة) ١ لويجه (مُدَة) مسته	(ذِرَاع) ٢ كغزه (شِبْر) ٣ بسنه
(كَبِد) ٤ جهركه (طَحَال) ٥ سبله	(قَلْب) ٦ وفؤاد ضمير (دَلَة)
(دُهْن) پروقه (شَحْم) ٧ بيوه	(تُرَاب) كته (رَمَل) ٨ ليوه
(رَيْسِق وَبُصَاق ضَبَاب) تفه	(زُبْد) كمره (زَبَد) كفه
(لِسَان) ٩ زوبان (فَم) دهه	(نُخَامَة) ١٠ اسم به لغمه
(شَاب) جوانه (هَيْرَم) بيره	(قَوْس) ١١ كواوه (سَهْم) تيره
(مُخَاطَة) چله (لُعَاب) ليكه	(لُقْمَة) بارو (لُبْنَة) تيكه

١ وهي والفرافة ما غرف من ماء ونحوه ج غراف غرف غرغان ٢ من المقاييس طوله الآن بين الحمين والسبعين ستمتر آج اذرع اذرع
 ٣ ما بين طرف الابهام وطرف الخنصر ممتدين ج اشبار ٤ جهاز من الجنب الايمن يفرز الصفراء ج اكباد كبود ٥ من الحيوان لارقة بالجنب ج اطحة طحل طحالات ٦ عضو صنوبري الشكل مودع في الجانب الايسر من الصدر وهو أم اعضاء الحركة الدموية ٧ ما ابيض من لحم الحيوان
 ٨ ج رمال ارمل ٩ ج السنه السن لسن لسانات ١٠ ما يدفعه الالسان من صدره او افقه ١١ آلة على شكل نصف دائرة وهي مطكر وموت ج فسي
 اقواس اقوس .

(اَخْمَص) ١ پاژنه (هَامَة) ٢ سره	(اَمْشِي) برو (تَعَال) وهره
(تَمْر) دندان پيشينه	(بُغْض ضِيغْن شَحْنَاء) قينه
(قَوَام) ٣ قده (سُرَّة) ٤ ناوکه	(اُم) ٥ اسم داکه (اَب) باوکه
(رَقَبَة) ٦ عبـدو هم گردنه	(حَيَاة) زيانه (مَوْت) مردنه
(عِذَار) ٧ زولفه (ساق) ٨ چيه ساقه	(ذَقْن) ١٠ چناکه (فَخ) ١١ فاقه
(صَلَاة) نوپزه (اَذَان) بانگه	(سَنَة) ١٢ ساله (شَهْر) مانگه
(نَهَار) پروزه (لَيْل) شهـوه	(نَوْم) ١٥ نوسقنه (رُوْيَا) ١٦ خهـوه
(نَجْم و کَوْکَب) اُسْتِيْرِيَه	(رَغِيْف) چيه کواستيرهيه
(شَمْس) پروزه (قَمَر) مانگه	(دِرْهَم) ١٨ درهم (دَانِق) دانگه

١ القدم ما لا يصيب الارض من بطنها - ٢ رأس كل شيء ج امات

٣ قوام الانسان قامته وطوله ٤ ج سرات سرر ٥ امات امهات ٦ العنق

او مؤخره ج رقاب رقبات ٧ الشعر الذي يحاذي الاذن ٨ ماية

الركبة والكعب مؤنث ج سوق سيقان اسوق ١٠ ج اذقان ١١

يصاد بها ج فخاخ فخوخ ١٢ سنون سنوات سنهات ١٥ بـ

ثقيلة تهجم على القلب فتبطل عمل الحواس ١٦ ماتراه في المنام ١٨ مـ

الدرهم ج دوانق دوانيق .

(اَرُزَّ) برنج (شلب) چه آتو که (ثَقِيل) گران (خَفِيف) سوکه
 (حَب) ۱ دانه به (قُمُح و حنطة) گه نم (صَقِيع) سيخوار (ندى) ۲ شبنم
 (صرارة) ۳ اسم زراوه (عَصِيف مَأْكُول) ۴ کای خوراوه
 (جُوز) گويزه (لَنُوز) جوالیه (مَحْوِل) ۵ طفل به کسالیه
 (بَزاق) تفه (ضَرَس) ۶ خریبه (دِرْع ۷ و زَرْد) ۸ چی زریبه
 (اَعْمى) گوپره (اَصَم) کپره (مَعز) بزته (نَعَجَة) ۹ مپره
 (ذَهَب) زپره (فِضَّة) ۱۰ زیوه (جَبَل) کیوه (وادى) شیوه
 (تَيْس) ۱ ته گه به (کَبَش) ۲ به رانه (صَب) سهخته (سَهْل) آسانه
 (اَبْيَض) سپیه (اَسْوَد) پره شه (اَزْرَق) شینه (نَصِيب) بشه

۱ ج حبوب حبات ۲ ما يسقط في الليل من بخار الماء المتكاثف
 ۳ هي المرة ج صائر مرارات ۴ اي الماء كول حبه اوردق زرع
 اكلته الدواب وداسته وافنته ۵ الصبي الذي اتى عليه حول ۶ السن
 المشهور ان الاضراس هي خمسة او اربعة في كل جانب من مؤخر
 فكين ج اضراس ضروس ۷ قيص من زرد الحديد يلبس وقاية من
 سلاح المدوج دروع ادراع ۸ ج زرود ۹ ج نعاج نعجات ۱۰ ج
 فضض فضاض ۱ ج تيوس اتياس تيسة متيوشاء ۲ ج كباش اكبش

(أَصْفَر) ٣ زرده (أَحْمَر) ٤ سوره	(قَرِيب) نزدیك (بَعِيد) دوره
(أَحْوَى) ٥ پره شه (أَخْضَر) سوزه	(حَالِك) پره شه (طَحْلَب) ٦ قهوزه
(شَجَر) دره خته (حَجَر) بهره	(دَوَاء) دهرمان (دَاء) دَرده
(خُف) چي مسح (مَدَاس) ٧ سؤله	(عَامِر) آوا (غَامِر) جـؤله
(شَاة) ٨ بزنده پره (جَذَع) ٩ شه كه	(شَكَّ) و رَيْب و مِرْيَة) شكه
(نَعْل) ١٠ و حِذَاء) اسم كه وشه	(بَلَى) (بَنَفْسَج) وه نه وشه
(نِيرَجِس) نيركس (آدِيم) ١ چهرمه	(زَهْر) ٢ گلوك (حَيَاء) شه رمه
(عُشْب) گياه (حَشِيش) پوشه	(حَيَّة) ماره (فَاَرَّة) موشه
(خَرُوف) بلى به رخی نيره	(خَرُوفَة) ميبه (ضِرْغَام) شيره
(حَمَل) ٣ يا شه كه يا به رخنه	(بَيْع) معامله (سِعْر) نه رخنه

٣ ج صفر ٤ ج احمر ٥ مابه حوة وهي سواد الى الخضرة أو حمرة
الى السواد ٦ خضرة تعلو الماء المزمع ج طحاب ٧ المشهور بين الاكراد
كوشى خف ٨ الواحدة من الغنم للذكور والاتي ج شاء شياء شواه اشاوة
شيه ٩ من البهائم صغيرها يطلق على ولد الشاة في السنة الثانية
وعلى ولد البقرة والحافرة في السنة الثالثة وعلى ولد الابل في الخامسة
١٠ ج نعال ١ الجلد المدبوغ ٢ كولى درخته ٣ الجزع من اولاد الضأن

(طَاهِر) پاڪه (نَجَس) پيسه	(حَبْل ۴ وَرَسَن) جي گوريسه
(طَالِح) خراب (صَالِح) چاڪه	(تَرْوَة) دهولت (تَرْي) خاڪه
(كَبْرِيَت) گوگرد (جَص) گهچه	(قَمَل) ۵ ۴ سپي (بَر غُوْث) کيچه
(مِرَاة وَسَجَنَجَل) ناوينه	(مِثَل وَشِبَه وَفَطِير) وينه
(رِبْوَة ۱ تَل) ۲ ته پولاڪيه	(اُسْطُوَانَه) چيه ڪوله کيه
(حَرْب وَغَى ۳ هَيْجَا) شهره	(يَابِس) وشڪه (رُطَب) تهڙه
(ذُبَاب) مئشه (نَحْل) ۴ ننگه	(اَفْيُون) ترياڪه (بَنَج) به ننگه
(كَثِيب) جي ته پولاڪي ليوه	(مُنْضَار) ۴ آلتون (لَجِين) زيوه
(عَسْجَد) ۵ جوهره ۴ م زپڙه	(طَرَس) ۶ کاغزه (سَطْر) دپڙه
(دَبَجُور ۷ دَا جِي) شهوي تاريڪه	(غَلِيْظ) آستوره (دَقِيْق) باريڪه

۴ ج اقبال اجل اجبول حبول ۵ وبالضم مع تشديد القاف دواب
 صفار تركب البعير عند الهزال ۶ ما ارتفع من الارض ۲ ج تلال تلول
 ۳ الصوت او الحرب ۴ وهو والنضير والانضر الذهب والفضة ۵ الذهب
 والجوهر كالدر والياقوت ۶ الصحيفة عموماً او الصحيفة التي محيت ثم
 كتبت ج اطراح طروس ۷ دجا الليل اعظم

(اَعْوَج) خواره (قَوِيْم) ۸ پرآسته	(رَوْب رَائِب) خاثر (ماسنه
(رَدِيء) خراب (جَمِيْد) چاگه	(خَبِيْث) پيسه (نَفْطِيْف) پاگه
(اَطْرُوْش) گپره (ضَرِيْر) گوپره	(غَرْتَان) برسی (شَبْعَان) تیره
(بَحْر و دَامَاءُ يَم) دريايه	(اُخْت) اسم خوشگه (اَخ) براهه
(شَحِيْح) ۹ (لَيْيْم) (بَخِيْل) پزده	(بَشَارَةٌ) (بُشْرَى) موزده
(فُلْك) (وَسْفِيْنَه) ۱۲ گشتيه	(ذَبْح) (وَذِيْحَةٌ) گشتيه
(سَلَم) ۱۳ پیژه (سَرِيْر) تهخته	(جَد) بزرگی (رِزْق) ۱۴ بهخته
(جَد) هم باپيره (جَدَّة) نهنگه	(دَقِيْق) نأرده (رَقِيْق) نهنگه
(رَمْس) ۱۶ (قَبْر و جَدَث) گوپره	(عَقَاب) ۱۷ هلو (دُرَّاج) پوپره
(شَب) چی زاخه (عَفْص) مازو	(اَدَم) ریشه (اَبْلَق) بازو

۸ المعتدل والحسن القامة ۹ ج شحاح اشعة اشحاء ۱۲ ج سفن سفین

سنان ۱۳ ما یرتقی علیه سواء کان من خشب او حجر او مدر ۱۴ ما یصل

الی صاحبه بلا کد ۱۶ القبر مستویا لا یعلو عن وجه الارض ۱۷ یطلق علی

الذکر والانی ج عقبان اعقب .

(لَيْث) و (حَيْدَر) (ضَيْفَم) شِيْرَه	(بَعْل) شوهر (فَحْل) نِيْرَه
(بَازِي) بازه (بَاشَق) واشه	(طَحْن) آرده (رَحَى) آشه
(نَزْرُ) (يَسِير) (قَلِيل) كه مه	(كَثِير) زوره (جَمِيع) همه
(بِسَاط) به پره (لِحَاف) ١٨ لِيْفَه	(فِرْصَاد) ١٩ تووه (تُفَاح) سِيْفَه
(طِين) (وَحْل) ٢٠ بِلِي قوپره	(مَعَز) بزنه (ضَان) مِه پره
(حَطَب) هيزم (خَشَب) داره	(عَقْرَب) دوپشكه (نَعْبَان) ٢١ ماره
(لَثْمُ) (قُبْلَه) (تَقْبِيل) ماچه	(حَدِيد) آسن (مَجْرَف) پاچه
(أَصْل) گه وره (فَرَع) بچوك	(مَلِك) پاشا جمعي (مُلُوك)
(مَعُول) ٢٢ زنگنه (مَنَجَل) داسه	(جَفْنَه) ٢٣ كيلانه هم كاسه
(نَمَاس) ٢٤ (وَسَنَه) وه نوزه	(أَشْهَب) ١ سه بي (أَشْمَط) بوژه

١٨ كل ما يلتحف به ١٩ التوت او ثمره ٢ بسكون الحاء لفة رديئة
 ج احوال وحوال ٢١ تطلق على الذكر والاتي ٢٢ آلة لحفر الارض ج
 معاول ٢٣ غمد السيف ج جفن جفان جفنا ٢٤ فترة في الحواس أو مقاربة
 النوم اي اوله ١ في الالوان البياض الغالب على السواد

(غنّج و دلال و دل) نازه	(عتیق) کوّنه (جدید) تازہ
(حَفیدو حافد) نہوہیہ	(ہلال) ۲ مانگ یک شہوہیہ
(ورد و شجم) ئاوی سارده	(بذر) ۳ مانگ شہوی چوارده
(خشین) زبرہ (لین) نرّمہ	(حمیم و سخین) ئاوی گرمہ
(آگمہ) گوپڑہ (اُخرس) لالہ	(عم) اسم مامہ (خال) خالہ
(خالہ) ۵ پورہ خوشکی دا کہ	(عمّہ) ۴ پورہ خوشکی باو کہ
(مجنون) (مفتون) دیوانہ	(ضیف) ۶ و نزیل) چی میوانہ
(آسبوع) ہفتہ (نشب) ۸ مالہ	(عام) ۷ حوالہ (حجّہ) سالہ
(بنت) (واپن) کچ و کوپرہ	(غنم) ۹ اسم بزب و مہرہ
(خنزیر) بہرازہ (دُب) ورچہ	(دلو سَجَلُ و ذُنُوب) دولچہ

۲ من اول الشهر لیلان او ثلاثة ومن اخر شهر لیلان وهو عند علماء
الهیئة ما یری من القمر اول لیلة ۳ القمر الممتلیء لیلة البدر لیلة اربعة عشر
۴ ج عمات ۵ ج اخواله خولة خؤل خول ۶ ج اضیاف ضیوف ضیاف
اضیاف ۷ جمع العامة اربع فصول السنة كاملة متوالیة ۸ المال والعقار ۹ اسم
جنسی يطلق علی الضأن والمعزج اغنام غنوم اغنام .

(دِعَامَةٌ) (سَارِيَّةٌ) ستونيه (قَرْنٌ) شاخه جمى (قُرُونُهُ)
 (حَلْبَةٌ) ١٠ شملى (كَمُونٌ) زيره (بَصَلٌ) پيبازه (نُومٌ) سيره
 (عِنَبٌ) ترى (تِينٌ) هنجيره (قَيْدٌ وَ سِلْسِلَةٌ) زهنجيره
 (وَالِدَةٌ) داكه (وَالِدٌ) بابه (نَوْمٌ رُقُودٌ كَرِيٌّ) خوابه
 (هُجُوعٌ) ١ (وَ سَنٌ) ٢ (سَهَارٌ) ٣ خوره (صَرَعٌ) جنى فييه (كَابُوسٌ) ٤ شهوه
 (ذَنْبٌ وَ اِثْمٌ حَرَجٌ) گوناوه (لَوْلُؤٌ) دره (كَلَاءٌ) گياه
 (حُجَّةٌ) بُرْهَانٌ (سُلْطَانٌ) دَلِيلٌ (مَلِكٌ) ٥ پاشا (صَاغِرٌ) ٦ ذليل
 (رَائِحَةٌ) بُوْنَه (رِيحٌ) بابه (وَرَقٌ) گهلا (تِينٌ) كابه
 (رِيحٌ) ههه بُوْنَه (وَرْدٌ) گوله (بَالٌ) اسم حاله ههه دله
 (شَذَا) بُوِي خُوْشَه ههه (آرَجٌ) (مَهْجَه) روجه جمى (مَهْجٌ)
 (شَلْجَمٌ) شَيْلِمٌ (فُجْلٌ) توره (دَانِيٌّ) نزهيكك [فَايِي] دوره

١٠ نبت له حب اصفر وبضمتين قطعة الغنم ١ النوم ليسلا وقبل مطلقا

٢ وسن زيد اي اخذه ثقل النوم ٣ رجل سهار العين اي لم يغلبه النوم

٤ ما يحصل للانسان كانه يخنقه ٥ ج ملوك املاك ٦ المهان والراضي بالذل

(عَرَف) (وَنَشْر) ۴۵ م بوی خو شه	(أَمْر) ۵ میوه (عَنْقُود) هوشه
(عَسَل) ۶ هه نگوین (شَمْع) مو مه	(مَنْ) ۷ گه زویه (كُرْم) میوه
(حُلُو) شیرین (مُرَّ) ۸ تاله	(مَجَنَّ) ۹ (مَجَنَّة) چی مه تاله
(دَار) ۱۰ خانوه (سَقْف) ۱ بانه	(سَطْح) ۲ سه ر بانه (مِشَط) ۳ شانِه
(جِدَار) دیوار (بَيْت) ماله	(أَسَلَّ) پر مه (تُرْس) ۴ مه تاله
(نَحْيَاس) مسه (رُصَاص) ۵ مزه	(شَارِق) ۶ پرۆزه (سَارِق) دزه
(هُنَا) لیره (نَمَّه) له وی	(مَآذَا تُرِيدُ) چیت ده وی
(نَوْرَة) قسه (تُرَاب) گهله	(لَغَز) (وَمُعَمَّى) چی مه ته له
(شَجَا شَجَنَ أَسْف) حوزنه	(ضَائِن) مه پره (مَاعِز) بزنه

۵ ج ثمار اثمار ۶ ج اعسال عسال عسلان ۷ ومن بني اسرائيل
هو الذي انزله الله باعجوبة في البر ليقتاتوا به ۸ ج امرار ۹ وها كل ما وقى
من السلاح والترس ۱۰ ج دور ديار ادور ادوار ادورت .

۱ ج سقوف ۲ ج سطوح ۳ ج امشاط مشاط ۴ صفحة من الفولاذ
تحمل للوقاية من السيف ونحوه ج اتراس تراس نروس ۵ بال-كردي
قورقوشم ۶ الشمس حين تشرق .

(۷ رِمَحٌ وَ قَنَاةٌ) ۸ بَلَىٰ رَمَه	(تَشْرِبٌ) ۹ لَوْمَةٌ (هَيْجَا) ۱۰ اِزْمَةٌ
(غَدِيرٌ) (كَوْلَاوَةٌ) (بَرْكَةٌ)	(صَهْبَاءٌ) (شِرَابَةٌ) (خَلٌّ) (مَرْكَةٌ)
(خَمْرٌ وَ مُدَامَةٌ) (شِرَابَةٌ)	(يَتِيمٌ) ۱ مندالی بی بابہ
(فَارِغٌ) (خَالِيٌ) (مَشْحُونٌ) (پَرَهٌ)	(سَلِيلَةٌ) (كِجٌ) (سَلِيلٌ) (كُورَهٌ)
(جِلْدٌ وَ مَسْكٌ) ۲ بَلَىٰ بُوَسْتَه	(عَدُوٌّ) (دَشْمَنٌ) (صَدِيقٌ) (دُوَسْتَهٌ)
(وَ اِحْدٌ) (يَهْكَةٌ) (اِثْنَيْنِ) (دَوَهٌ)	(حَيٌّ) (زَنْدَوَهٌ) (مَمِيَّتٌ) (مَرْدَوَهٌ)
(ثَلَاثَةٌ) (سَبْعَةٌ) (اَرْبَعَةٌ) (جَوَارَهٌ)	(مَائَةٌ) (صَدَهٌ) (اَلْفٌ) (هَهْ زَارَهٌ)
(خَمْسَةٌ) (يَنْجَهٌ) (سِتَّةٌ) (شَهْ شَهٌ)	(سَهْمٌ) (خَلَاقٌ) (نَصِيْبٌ) (بَهْ شَهٌ)
(سَبْعَةٌ) (حَوْتَهٌ) (اَجْوَرٌ) (خَفْتَهٌ)	(ثَمَانِيَةٌ) (بَلَىٰ) (هَهْ شَهْتَهٌ)
(اِسْمَةٌ) (نَوْبَةٌ) (عَشْرٌ) (دَهِيَهٌ)	(خَيْرٌ) (چَاكَةٌ) (شَرِيْرٌ) (بَهْ دَهٌ)
(عِشْرُوْنٌ) (عِشْرِيْنٌ) (يِلْسَتَهٌ)	(اَلَانٌ) (وَاَنْفَا) (اَلْيَسْتَهٌ)

۷ ج رماح ارماع ۸ ج قنا قنوات قنیات ۹ ثرب عليه لامه اي قبح
 عليه فعلاه ۱۰ هجاء اي عدد مما يبه ۱ من فقد اباه لم يبلغ مبلغ الرجال
 ومن الحيوان الذي فقداه ج ايتام يتام ۲ غصاء جسد الحيواني
 مسك مسوك .

(تَلَاثُونَ تَلَاثِينَ)	سه	(كَشِيش)	کشمش (شیش)	سهی
(أَرْبَعُونَ)	(أَرْبَعِينَ)	چهار	(كَمَيْتٌ هَزَارٌ)	امی بلبه
(خَمْسُونَ خَمْسِينَ)	پنج	پنج	(يَنْبُوعٌ)	چشمه (مَوْضِعٌ)
(سِتُونَ سِتِينَ)	شصت	شصت	(صَاحِيٌّ)	هویشار (مَسْكَرَانٌ)
(سَبْعُونَ سَبْعِينَ)	هفتاد	هفتاد	(وَتَدٌ)	میخه جمع (آوَتَادٌ)
(ثَمَانُونَ ثَمَانِينَ)	بلی هشتاد	بلی هشتاد	(تَلْمِيذٌ)	شاگرد (أَسْتَاذٌ)
(تِسْعُونَ تِسْعِينَ)	نود	نود	(عَوْجٌ)	۲ آوَد ۳ (كَجِيٌّ)
(يَبْرٌ)	۴ شوشه	زیروزیوه	(عَامٌ)	به پداخه هم کپیوه
(نَوْحَةٌ وَنِيَّاحٌ)	گریه	وزاری	(نُحْفَةٌ)	وهدیه (دِيَارِيٌّ)
(ظَبْيٌ)	۳ و غزال	ریم	(حَمْدٌ)	سه هول (خَسٌّ)
(قَطِيعٌ)	۶ مینگل	(رَائِيٌّ)	۷ شوانه	(إِدَامٌ)
				پینخور (خَوَانٌ)
				۸ خوانه

۲ عوج الخشب المنحني و اعوج ۴ ماكان من الذهب غير مضروب أو مصيوع أو تراب معدنه ۵ ج هدایا مداوی
 ۳ ظباء اظب ظبیات ۶ طائفة من النعم والنعم ج قطمان قطاع اقطعة ۷ ج
 رعاة رعیان ۷ ما بوضع عليه العام

(بُسْكَاء) گریان (لَوْح) تختہ	(نَحْبٌ نَحِيبٌ) گریہی سختہ
(كُوب) ۱۰ گوزہی بی دست و لوله	(بَقٌّ وَبِعُوْضَةٌ) میشولہ
(جَوَالِق) اسمی جوالہ	(تُرْسٌ وَدَرَقَةٌ) ۱ چی متالہ
(قَسُوْرٌ وَحَيْدَرٌ) شیرہ	(حَرْبَةٌ) ۲ زرگہ (سَيْفٌ) شمشیرہ
(حِسَامٌ) شمشیری پرندہ	(شَنْ) کوندہیہ (بَوْمٌ) کندہ
(حَرٌّ) گہرمایہ (قَرٌّ) سہرمایہ	(نَخْلٌ وَنَخِيْلٌ) دار خورمایہ
(عَضْبٌ وَقَضِيْبٌ سَارِمٌ اَجْرَازٌ)	شیری بوران (صَدَى) ٹاواز
(عَمِيْقٌ) قولہ (عَرِيْضٌ) پانہ	(جِيْدٌ) گہردنہ (عَارِيقٌ) شانہ
(حِصْنٌ وَاطْمٌ) چی قہلاتہ	(بُطْمٌ) قزدانہ (خَلْمَةٌ) خلاتہ
(وَاَهٌ اِعَاہُ جِرَابٌ) ظرفہ	(رِيْحٌ وَرَبِيْحٌ رَبَاحٌ) صرفہ
(غِيْبٌ) بلی یتشکانہ	(مِرْوَدٌ وَجِرَابٌ) تبشودانہ
(غَضَنْفَرٌ وَاسَامَةٌ) شیرہ	(شِجَاعٌ وَبَاطِلٌ بَاسِلٌ) دلیرہ
(جَبِيْبٌ) شخص ترسنوؤگہ	(شَهْدٌ) هنگوین (دِبْسٌ) شوؤگہ

(سَنُوت) زپره هم هنگوینه	(غَيْظ وِ حَقْد وَا حُن) ۸ فینه
(وَثَر) تاقه (شَفْع) جوتَه	(جوعان) برسی عُریان (پوته
(عاری) پوته (کَسَاء) بهرگه	(کاسی) پوشته (مَنُون) مهرگه
(مِصر و مَدینَه کُورَه) ۱ شاره	(مَسجد) مزگوتَه (سُوَق) بازارپه
(فُول و بَاقِلَاء لوییا)	پاقلیه (خَضَر) حیا
(جَسَد) ۵م (جُمَعَان) بهدهنه	(شَمُوب و مَنِيَّة) مردنه
(دُخَان) دوکله (ضُبَاب) تهمه	(شَرَر) بزیسکه (کیر) دهمه
(کُور) ۲ کوریه (نَار) ئاگره	(قَيْن و حَدَاد) ئاسنگره
(صُوف) خوریه (وَبِر) کورگه	(صِدَه) زنگه (دَرَن) ۳ چاکه
(اَحْوَل) خیلَه (اَبَسْکَم) لاله	(طِفْل ۴ و صَبِي) ۵ چی منداله
(فَجَّ ۶ و طَرِيق ۷ سَبِيل) پریه	(بَلَد) ۸ شاره (قَرِيه) دیه

البقعة التي تجتمع فيها أهل المساكن والقري وفي بعض النسخة كهوره

شاره ۲ ج اکوار ۱ کور کیران کوران ۳ ج ادران ۴ ج اطفال ۵ ج

صبيان صبوان ۶ ج فجاج ۷ ج طرق ۸ ج بلاد بلدان ۸ احن علی فلان ای حقد علیه

(دَرُب و اُتَم و صِراط)	پرنگه	(مكان مَمَان محلّ)	جنگه	
(ضَبَع حَضَاجِر)	که متیاره	(اُجَّة)	دريا (سَاحِل) که ناره	
(عَرَموت کُمَرى)	هه رمی	(فرس)	۱ اسپه چه نیرچه می	
(سِمَلات عُول)	بلی حوله	(حَمَل ۹ جَنین ۱۰)	چیه پروله	
(قَصَب و بَراعَه)	قامیشه	(صَنعَة و ضَیغَة حِرَفَه)	پیشه	
(حَمَل)	باره (عِدَل)	تاباره	(حَبَر)	عالم (رَئِیس) سرداره
(طَرَفاه)	گهزه (غَرَب)	به لکه	(خِلاف)	بیه (و سَخ) چلکه
(فَطین و ذِکي)	زیره که	(عَمود عِمَاد)	تیره که	
(بَرَد)	ترزه (تَلَج)	بفره	(مَائِدَة)	۱ (و سَفَرَه) سفره
(غَی بَلِید)	که و دونه	(اِبصار رَویَة)	دیدنه	
(ظَن)	گومانه (فِکَر)	اُنْدیشه	(آجَة غَابَة)	چیه پیشه

۱ يقع على الذكر ويقال له حصان وعلى الانثى ويقال لها حبر وتعميم
الاسب بقوله چه نیر چه می محلّ تامل ۹ ما فی البطن من الولد و عمر
الشجر ۱۰ المستورد من کل شیء والولد ما دام فی الرحم ۱۱ اجنبیه
اجن ۱ وهی خوان علیه طعام والافهو خوان

(بُرْد) خوه هم سهرمایه	(عِذْق) هیشوی دار خورمایه
(وَاسِع) فهرح (ضَبِيق) تنگه	(سِلْم) صلحه (قِتَال) جه‌نگه
(نَعَم) بوچوار حیوان ناوه	بزن و مهر و شتر و گاو
(غِرْبَال مُنْخَل) ده‌بیژن	به‌وهی چشتی پی ده‌بیژن
(ضَحَاء) چیه چیشتنسگاو	(ضَحْوَة) ۲ پروژه (خَطْوَة) ۵ نگاوه
(مَحْجَن) گوچان (ظَمَن) کوچه	(صَحْرَاء) ده‌شته (سِكَّة) کوچه
(صَاع) رُیبه (قَفِيز) كه‌وه	(غَمَض) و سهو سبابة) خفه
(سَكَّان) كبر دگر (سَكَّين) كبرده	(حَلِيلَة) زن (حَلِيل) میرده
(صَدَغ) زولفه (حَفْنَة) مه‌سته	(عَجَلَان) چوسته (كَسَلَان) سسته
(مُقَلَّة) گلینه (طَرْف و بصر) چاوه	(عِمَامَة) میزهر (طَائِقِيَه) کلاوه
(قَبَاء) گه‌وایه (قَمِيص) کراسه	(سِرَاوِيل) ده‌رپی (مَسْح) پلاسه
(مَكْمَب) چی سوله (حَزَام) پشتینه	(هَمِيَان) ۴ همانه (وَكَاه) ۵ زار بیینه
(عَذْبَة) لفک‌یه (كُمَّه) ۶ کلاوه	(عِرْس و مَرَّة) زن (رَجُل) پیاوه

۴ ج هایین ۵ مایشد به رأس القربة ونحوها ج اوکیه ۶ وسط

الانسان فوق الورك

(مَجْذُوم) شخص گول (آبرص) به له که	(خَصْر و خَاصِرَه) چیه که له که
(شَقِيْقَة) خَشَك (شَقِيْق) بر ایه	(مِصْبَاح و نِبْرَاسِ سِرَاج) چرایه
(سَلْمَة) کوناله هم (سَلْمَة) لوه	(مُذَبُّ) برژانگه (جَفْن) پیلوه
(لَجَج) ۱ مسپره (جَذَل) سوروره	(ضَرْب) چی شانسه سپی واستوره
(حَاطَط ۴ بستان حَديْقَة) ۵ باغه	(ضَلَع) ۲ راسو (دماغ) ۳ دماغه
(مِمْيَار) تهرازو (و مِقْدَار) اندازه	(مَهْد) بيشککيه (قَط) ده سراره
(مَنْسَاة) عصی (عُصْفُور) ۷ پاساری	(جَوْهَر) ۸ گه و هره (اَوْلُو) سرواری
(ذَبَّاهُ يَقْطِيبُن) هم (قَرَع) کوله گه	(غِرْبَال) بیژنگه (مُنْخِل) هیله گه
(عَقَار و ضَعِيَة) باغ وزمینه	(اُكْف) کورتانه (سَرَج) چی زینه
(نَاطِق) گویایه (صَامِت) بیژنگه	(اَشَل) ده ست شهل (اِعْرَج) پی له نگه
(كَاس) پیاله یه (شَامِت) نیشانه	(عُقَار) شرابه (حَاز) شرابخانه
(يَهُودِي) جوه (نِصْرَانِي) گاوره	(قَدُوم) تهوشیه (فَاس) بلی تهوره

۱- لَجَج فلان اي عند في الخوصومة اي تمادّي في العناد ۲ ج اضلاع

۳ ج ادمغه ۴ الجدار والبستان ج حيطان ۵ البستان عليه حائط ۶ كل

حجر يستخرج منه شيء وينتفع به ۷ ج عصفير

(گوز) گوزہ یه (اَبْرِيق) مہ سینہ (حَامِض) ترش (مُرّ) ترش و شیرینہ
 (قَدْر) دیزہ یه (اَثَقِيَّة) کوچک (سَمُوْرَ قَطّ) هم (هَرّة) کتکه
 (حَمَامَة) کوتره (حَجَلَة) چی کوه (عَثَّ وَ هَزِيل) لپره (سَمِين) قه له وه
 (زُرْزُور) پريشوله (قَطّ) کور کور (خَطّاف) پهره سيلاک (خَفّاش) شب پره
 (اَرَب) گرويشکه افهد) اسمی بوزه (نَسِير) سيسار که (رَحْم) پيروزه
 (مُعَلَب) پريويه (مُر) پلنگه (بَطّ) چی قازه (کُرکِي) قولونگه
 (عَجَل) گویره که (عَنَاق) چوشتيره (اِصْطَبَلُ الدَوَاب) اسمی پشتيره
 (سُكَّر) سهر خوشی (اِغْمَاء) بيهوشی (تَرَح) بی که یفی (فَرَح) که یف خوشی
 (کَلِيل) (نَابِي كَلّ) تينی کوله (فَرّاش) به پوله (جَرَادَة) کوله
 (خِيَاطِ مَخِيْطَ اِبْرَه) درزيه (قَانِي) چی سوره (خُضْرَة) سهوزيه
 (جَمْرَة) بشکويه (فَحْم) خهلوزه (غَبَار قَتَم قَتَم) چی تووزه
 (خَشِيه وَ فَرَق) هم (خَوْف وَ جَل) (شَفَق) ترسانه هم (جُبُن وَ فَشَل)
 (تَرِيَاق وَ دِرْيَاق) ههر دو تريا که (حَنَك) مه لاشو (زَقَن) چنا که
 (اَقْطَاع) يه کک ده سته (اَعُور) يه کچاوه (دِينَار) آلتونه (نَقْد) دراوه

(مَطَرٌ غَيْثٌ جَوْدٌ حَيَا) بارانه (خَرِيفٌ) پایزه (شَتَاءٌ) زمستانه
 (صَيْفٌ وَقَيْظٌ) هاوین (رَیْبِعٌ) بهاره (بَاطِنٌ) پنهانه (ظَاهِرٌ) دیاره
 (قَرَطَاسٌ) کاغزه (وَرَقٌ) بهره (مَرَصَرٌ) بای سخته (رُخَامٌ) مهر مهره
 (عَبْرٌ) نیرگسه هم یاسمینه (مُسَلِمٌ) مسلمان (زِنْدِیقٌ) بی دینه
 (اِجَاصٌ) هه لوژه (رُؤْمَانٌ) هه ناره (مَاشِیٌ) پروینده (رَاكِبٌ) سواره
 (سَفَرٌ جَلٌ) بهی (زُعُرٌ) گویره (حِضْرٌ) بهر سیله (زَبِيبٌ) میوزه
 (دَابَّةٌ وَمَطِيَّةٌ) امی و لاغه (شَوْشَبٌ) دویشکه (ثُقْبَةٌ) سوراخه
 (يَمِينٌ وَخَلْفٌ وَقَمٌ) سوینده (وَعَظٌ لَصِيحَةٌ مَوْعِظَةٌ) پنده
 (دَبُورٌ) پشه با (شِمَالٌ) شه ماله (شَحْدٌ وَمَسْئَلَةٌ سَوَالٌ) سواله
 (خَزْفٌ) سواله ته (شَحَادٌ) سوال گره (خَمِيْسٌ وَجُنْدٌ وَجَيْشٌ عَسْكَرٌ) لشکره
 (خَرَزٌ) مور ووه (أَحْجِيَةٌ) مه ته له (آدُرٌ) شخصی قوور (اقْرَعٌ) که چه له
 (قَنْصٌ) نی چیره (وَهَقٌ) که مه نده (مِرْوَدٌ) کلچو که (مِبْرَدٌ) پر به نده
 (صَيْدٌ) نی چیره (حِبَالَةٌ) داوه (جَارِيٌّ) پره وانه (رَاكِدٌ) وه ستاوه
 (مَرْحُوبٌ) ماینی کلک درپزه (قَامُوسٌ) دریابه (غَمَزَةٌ) گیزه

(تَهْأَوْب) باوئیسک (عَطَّاس) پژمینه (خضراء) ناسمان (غبراء) زمینه
 (عِنْدَ لَيْب) بلبل (تَوَّأُول) بالوکه (طَلَّ) چی باران خفیف وسوکه
 (صَيْبٌ وَصَوْبٌ وَدَقٌ) بارانه (شَبَكَةٌ) داره (فَاَرَةٌ) تالانه
 (وَاِبِلٌ) بارانی قطره گهوره بیاری به سهخت (وَبِلٌ) بهوتوره
 (بَغْلٌ) ایستره چاره وی (سَمَّندٌ) (شَرَفٌ) بولوندی هم جیگه بوله ند
 (شَادِنٌ وَطَلَّاءٌ خَشْفٌ) بیچومئاسکه (نَاعِمٌ وَمُتَشْرِفٌ) نهره و ناسکه
 (خَتَنٌ) زاوایه (صِهْرٌ) خه زوره (مَيْلَكٌ) پاشایه (مَعزُولٌ) مازوره
 (طَوِيلٌ) درپزه (قَصِيرٌ) کوتایه (عَكْدَانٌ) وه کازه (عَصَا) عصایه
 (زِجَاجٌ) شوشه به (عُرْوَةٌ) ده ستووه (مَخْدَعٌ) خه زینه (کَنْدِجٌ) که ندوه
 (کَنْفَلٌ وَرِدْفٌ) اسمی که نه له هم (اِبْنُ آوَى) اسمی چه نه له
 (بُرْمَةٌ) دیزه (مِرْجَلٌ) مه نجه له (ذَرَعٌ) تووی چه ناو (سُنْبَلَةٌ) گو له
 (تَاجِرٌ) بازگان (طَائِرٌ) په رنده (مِيزَابٌ) پلوسکه (صَارِخٌ) چه رنده
 (مَكْحَلَةٌ) کلدان (کَحْلٌ) چی کله (اِثْمَدٌ) سورمه به (قَقَا) پشت مله
 (وَآوُدٌ) زاینده (عَقِيمٌ) نه زوکه (زُكَامٌ) هه لامهت (سَعَالٌ) چی کوکه

(زَلَال) آویکه ساردو خووش و صاف خوشرته وله گهرو (طَنْب) چی ته ناف
 (سَلْسَل سلسال) آوی خووش سارده (شَفْر) اسمی پیلوه (شَفْرَة) کارده
 (آجَاج) آوی تال (عَذَب) آوی خووشه (قَرَّاح) آوی صاف (اشرب) پی نوشه
 (حَبِي نِهيه حَبْرُوب) عقله (ضِدّ) مخالف (ضِدُّ نَدّ) مثله
 (سُهْد وسُهَاد و آِرِق) بی خهوی (فَاحِل) لاغری (سَمِين) قه لوی
 (عَمَامه) هوره (و كَنَف) دلویه (عُرْف) عه تابه (عُرْف الدِيك) پوپه
 (عَمَلَان نَعْوَان) مهستی شرابه (سَلَاة) شراب (شِوَاء) که بابه
 (جَرِيَال) شرابه (عَجِين) هویره (مُتْمِرِي) ده وله مه ند (صَعْلُوك) فقیره
 گلینهی چاو اسمی (حَدَقَه) به شوربای گواشتین ده لین (مَرْقَه)
 (مُكَلَف) بیچوه کهوه (شَبْوَة) دویشکه (شَصْر) بیچووه آسک (صَوَابَة) پرشکه
 (شَبَب) گمای پیره (صَوَار) گاگهله (سَلَك) بیچووه کهو (طَلِي) کارزله
 (سَمَط و سِلَك) چی رهشته سواروی (نَشْن) بوگه نه (غَايَط) مرداری
 (مُسْمَه) اسمه بومیروله سوره (مُحَمَّم) ریویه (مَمْرُوه) چی سموره
 (قَنَاص صِيَاد) نیچیره وانه (رَهَط) هه ره له سی هه تانویانه

(ضَمَّضَاح) ته نکاوه (قَرط) گوواره (فَاِرس) به کوردی اُسپ سوواره	
(صُلْمَعُل وَاخْتَه) کوٲزَه باریکه (فَاِسِق وَاَجی) شهوی تاریکه	
(صَاِرَخ) که له شیرَه (شُوخَه) کولاره (لِبُوَة) دیله شیر (شَمَف) گوواره	
(شَبَل) بچه شیر (سَبَع) درنده (لِقُوَه) هه لوٲیه (قَاَطِع) بورنده	
(اِوز) سراوی (شَفُوَاه) هه لوٲیه (وَاَطَب) مه شکیه (مَخْبِض) چی دوٲیه	
(حُلْم وَاَعْقَل) خو هم احتلامه (عَتِيق) آزاده (رَقِيق) غلامه	
(وَاَصِيف وَاَصِيفَة) عبد و جاریه (صَبِر) توبلی تالی شارییه	
(تَمَر) قه سپه (رَطَب) خورمایه (جَلِيل) سیخواره (صَرَصَر) سرمایه	
(مَقْمَعَة) چه گوش (سَنَدَان) سندانه (فَرَت) سی خوریه (سَلَى) پزدانه	
(بَعْرَة) ^{بِسْقَل} بشکله (رَوْت) شیاکه (قُرَنْفَل) میخک (مَسْوَاك) سواکه	
(دَر) چی شیرَه (ضَرَع) گوانه (تَوَاْمَة تَوَام) توٲلی دوانه	
(حَاك وَاَحْيَاك) اسم جوٲلایه (اَنَك) قلائی (فَوَلَاذ) پوٲلایه	
(زَمَهْریر) مانگی سَخْتی سرمایه (هَجیر) نیوه پوٲی سَخْتی گرمایه	
(قُرْبَة) طاعتَه (قُرْبَة) کننده یه (رَمَق) دوا گیان (عَبْد) بندیه	

(فِیقیری) (عدم اقلال فاقه) (عنود) (کارزله) (سلوی) (شیلاقه)
 (عنسکه) (لولچ سکله به رقه لهوی) (نَجْد) (جی بلند و همدۀ) (جی نوی)
 (میکیال) (ربه به) (میزان) (ترازو) (اَبَقِع) (م طبره م سک بازو)
 (قنغد) (زیرک) (یعقوب) (گوی نیر) (سَمِیدَع) (وسید) (گور گوشیر)
 (مُدَلِیْم) (تار یک) (غیب) (تاری کی) (غلیظ) (استوری) (رقیق) (باری کی)

قطعة دیگر از بحر رمل

(حَدْمَة) (کولاره) (اعیاه) (مانده گی) (سَخْلَة) (برخه) (جُل) (جله) (سِدْرَة) (کنار)
 (باب) (درگما) (عَقْد) (گهر د بندی در) (طَرَف) (جوانو) (زرد) (دو گمه) (طاق) (تار)
 (سَقَط) (بال) (ریش) (پهر) (زَق) (مشکه) (جِیْفَه) (لاشه) (نَحْی) (خیکه) (عَد) (شمار)
 (خیل) (جمع اسپها و سواره ها) (کَیْل) (پیوان) (وزن) (کیشان) (سم) (زار)
 (ثوب) (جامه) (ستر) (هَم) (سُدَل) (و سَجَف) (هَم) (کتف) (پرده بود) (ضَب) (شه مار)
 (اُسْر) (میز گیران) (سَمَم) (کون جیه) (قَطْف) (بهر) (مَثَر) (درخت میوه دار)
 (مَهْمَه) (و قَر و مفازه) (هَم) (قَلَاة) (دَو) (ودیة) (بیابان) (شوك) (خار)
 (خَطْب) (کاری گوده) (بیدر) (هَم) (جرین) (تام خرمن) (قوچ) (پول) (اسم) (کار)

وقتي ایواره (عشیة) هم (اصیل) (فوق) ژورو (تحت) ژیر چهپ (یسار)
 چهپ (شمال) پیش (قدام و آمام) پشت (وراء و خلف) دان همسایه (جارت)
 (آجنبي) بی گانه (جذری) لاوله (غصن) هم (فرع و فتن) چی شاخدار
 (تمکة) ماهیست (یربوع) است زرق (معبلة) په یکان پان (تنین) گه وره مار
 (کزیره) ۱ گزنیژ (نادی) مجلسه (سرت) په نهان (علان) چی اشکار
 (آین) له کوی (من) کییه (ایان) گهی (ان) اگه (ما) چی (منی) گهی [سم] زار
 (في ظل) چی سیبهره (فاکته) میوه بود (قشاه) خه یار
 (ضفدع نقاهه) بوق (ثور) کاو (نخن) لیمه (انت) تو (دلبة) چنار
 (حزب سرب طائفة فرقه) گروه (سرتین سره) یکبارو دوبار
 (طود) کیوه (قله قنّه) فوق کیو (امس) دو بنی (عام بارح) سالی بار
 (صومعة) چی معبدی نصرانیان هم هم لویه (سربع منزل) هوار
 (حبة الخضراء) بلی قهزوان بود (وعل) نیژی بز نه کیوی (جدی) کار

(غمد) کیلانہ (کنانہ جمبہ) کیشک ۲ (سُجْرَة) چی دار فبقه (کھف) غار

قطعة دیگر از بحر منسوج

(ایل) بز نه کیوی نیر (صوت) ده نگ (توت) تووه (شیمه) خووه (لون) پره نگه
 (زوج) بود شوهر (زوجة) زن (طالغ) قراد است به کوردی گه نه
 (منیة امنیة) چییه آره زو (خرز) دورونه (خیط) چه باشد ده زو
 چيست (جزر) گیزه (منسف) شه نه (رف) پره فه یه (کوّه) چییه پره زه نه
 (دمع) چییه (مدمع عبّرة) فرمیشک (عبّرة) عجب چيست (شرارة) بزیشک
 (ندی) مه مک (حلمه) بلی گوی مه مک (قَبَج) کوه (قمر) چییه (غور) ۳ تگک
 (برّ) گه نه (دُخنه) بلی هه رزه (برّ) چییه احسان (سوار) باز نه

قطعة دیگر از بحر متقارب

(وتر) چی زی (وطلا) حاجت (نقی) میشک
 (لبّأ) زهک فرو (انفحه) چی فریشک
 (هرم) پیری (شیب) موی سفید (رجاه و آمل آمل) هم (امله) باشد امید

۲ عبارت لهشتی دروست کراوه یا لذار یا بیست سهمی تی خراوه

۳ به کوردی قول

(تاج) مظهر (بحر من قند) گاه (عجیل بی) خوب (نفسه) گواه
 (حصو) چه بر دی بچوک (آنوک) امانه جسی (نوک)
 (سری) ابرو شیب (جلا) ابرو شاست (خیل) کوز (عین) ای سر فروشن است
 (زاد) وزیم (دنگ) سیزه (رینت) چه نژادی نژده
 (ریند) میه (ذیل) دلوت (غد) سبحة (آنیس) دویته
 (خراب) خندان (فله) رفس (نون) ماب (دامس) رهمه
 (نابل) نعیل ضایر (په) (عنا) چه رهمه نوریه
 (عقل) پیاره خرگاه (شهل) چمه (معدن) گاه
 (دوآه) خیره (دعوت) گنیت (بن) اسپ سکریه
 (رند) چه خوه میف (رمد) سکوردی چاویده
 (عائل) قلم و عنایه (تپ) جی تختو ندرامه
 (سینه) کاریجه (مرکاب) سخت (بن) گاه (نضیح) پوخه
 (ماریت) چه نرمت ۲ نوه (عنا) طام سکریه ۳

(غَدَاه) طعامی صوبحیه (نَمَّ أَجَلَ جَبْر) وهیه
 ای (وَاللَّهِ) وی به خـوا (غَزَلَ) پرپسه (طَاقَةٌ) هودا
 (بُخَار) همله (عَجَاج) توژه (مَلَوَيْن) شب وروزه
 (مِغْزَل) تهشی م خـرکه (فَنَك) بـکردی دلکه
 (جَبْر مَدَاد) مره کبه (حَضَرَ مَنْزِلَةً) مرتبه
 (حَبْنَب رَقِي دَبْشِي) شونی (خَبْشُوم) چی لای زوری لوتی
 (صَحَّاح صَحِيح) صاغ درست (مَقَطُّوع) پراوه (مَوْصُول) پیوست
 (صَدِيد) کیمه (وَرَم) اماس (شَجِي) مخرون (حَافِي) فی^۸ خاوس
 (لُجَام) لهغاو (خَطَام) ههوسار (رَاكِب) به کوردی حوشر سواره
 (مِفْكَاة) ه تاقیکه فی کو^۹ لین (نَجِيع ودم) به خوین^{۱۰} ده لین
 (عِنَان) چیه دسته جلهوه (مَقْمِر) شهوی مانگه شهوه

۴ اول لغتیکی فصیحه ثانی لغتی عراقه ثالث لغتی عامیه ه یابه تاقی

ده لین کونی تو اولی نه بوپی بانی روشنای نه دا ، یابه تاقی ده لین به سریه وه

ویاتبیا دابتری چرا

(ساری) ۹ و کسه ی به شه و پرو (رُقْمَة خِرْقَة) ۵ ر دو په پرو
 (غالی) گران (رَخِیص) ۵ رزان (عَالِم) دانا (جَاهِل) نه زان
 (مَدَر) گلمته ۶ (اَقِطَّ) کَشِکَه (جاف و جامد) بَلَى و وشکه
 (سور) شورایه (حَائِط) حصاره (حَدِیث) سخن (مَسْمَار) بزمار
 (جدید) تازه (قَدِیْم) کونه (مَشْحُون) پیره (دُفْن) پرونه

الباب الثانی فی ترجمۃ الافعال

(سَبَقَ) ۱ پیشکوت (نَظَرَ) ۲ پرو وانی (اَخَذَ) ۳ گرتی (اَکَلَ) ۴ خو واردی
 (ظَهَرَ) ۵ لَاحَ ۶ بَدَأَ ۷ ادهر کوت (عَرَفَ) ۸ ناسی (بَعَثَ) ۹ ناردی
 (مَدَحَ) ۱۰ وصفی به چاکه ی کرد (طَحَنَ) ۱۱ پار ی (عَجِنَ) ۱۲ شیلای

۶ به خاکی ده این به ده ست ۵ لدر ا یتتوه و بردی تی کُل نه بی ، و به دیو

شاریش ده این

۱ = سبقا ۲ = نظرا منظرا منظرة تنظار انظرنا ۳ = اخذا

تاخاذا ۴ = اكلما کلا ۵ = ظهراً ۶ = لوحاً ۷ = بدوا بداء

بدائة ۸ = عرفة عرفانا معرفة ۹ = بعثا تبعثا ۱۰ = مدحا مدحة

۱۱ = طحنا ۱۲ = عجناً =

(كجَلَّ) ۲ پشٹی (وَهَبَ) ۳ بخشى (فَعَلَ) ۴ كردى (حَرَثَ) ۵ كیلای
 (رَكِبَ) ۶ سووار بو (عَلِمَ) ۷ زانى (رَحَضَ) ۸ غَسَلَ) ۹ بلی شوشتی
 (سَمِعَ) ۱ بیستی (فَشَلَ) ۲ ترسا (مَنَعَ) ۳ نهی هیدشت (قَتَلَ) ۴ کوشتی
 (فَقِهَ) ۵ زانى (نَحَتَ) ۶ تاشی (ضَرَبَ) ۷ لییدا (کَتَبَ) ۸ نویسی
 (غَزَرَ) ۹ زور بو (نَزَرَ) ۱۰ که م بو (جَذَبَ) ۱ کیشای (سَعَلَ) ۲ برسی
 (صَبَّ) ۳ سهخت بو (سَهَلَ) ۴ اسان (بَسَطَ) ۵ پرای خست (غَزَلَ) ۶ پرستی
 (سَعَلَ) ۷ کوکی (فَزَعَ) ۸ ترسا (رَقَمَ) ۹ نویسی (عَقَدَ) ۱۰ بهستی

۲ = كجلا ۳ = وهبا وهبة ۴ = فعلا ۵ = حرثا
 ۶ = ركوبا مركبا ۷ = علما ۸ = رحضا ۹ = غسلا غسلا
 ۱ = سمعا سماعة سماعية مسما ۲ = فشلا ۳ = منملا ۴ = قتلا
 تقتلا ۵ = فقها فقاها ۶ = نحتا ۷ = ضربا ۸ = كتبا كتابا
 كتابة ۹ = غزر غزارة غزرا ۱۰ = نزا نزة نزارا نزارا نزورة
 ۱ = جذبا ۲ = سؤالا سألة مسألة تسالا ۳ = صهوبا ۴ =
 سهولة ۵ = بسطا ۶ = غزلا ۷ = سمالا سملة ۸ = فزعا فزعا
 ۹ = رقما ۱۰ = عقدا

(کثُرَ) ۱۰ زوربو (قَلَّ) ۱ کهمبو (ذرع) ۲ پیوای (زِرْع) ۳ چاندی
 (کَسَحَ) ۴ مالی (عَمِلَ) ۵ کردی (دَرَّ) ۶ زانی (قَرَّ) ۷ خونفیدی
 (تَبِعَ) ۸ دووای گهوت (خَلَعَ) ۹ دای که ند (کنسَ) ۱۰ مالی (خَلَبَ) ۱ دوشوی
 (رَأَى) ۲ پرووانی (رَهَبَ) ۳ ترسا (طَعَهُ) ۴ خواردی (شَرِبَ) ۵ نوشی
 (عَدَلَ) ۶ هم (لَامَ) ۷ لومه‌ی کرد (حَلَى) ۸ ایضاً (نَهَضَ) ۹ هستا
 (قَعَدَ) ۱۰ دانیشست (جَلَسَ) ۱۱ ایضاً (عَبَرَ) ۱۲ ابورد (وَقَفَ) ۱۳ وپستا

۱۰ و کثرة کثارة ۱ = قَلَا قَلَا قَلَا ۲ = ذرعا ۳ = زرعا
 ۴ = کسحا ۵ = عملا ۶ = دره ۷ و قرأ قراءة قران قتراء
 ۸ = تبعاً تبعاً تبعاً ۹ = خلعاً ۱۰ و کنساً ۱ = حلباً حلباً
 ۲ = رأياً رؤیة راة رؤیانا ۳ = رهبة رهبا رهبا رهباناً رهباناً
 ۴ = طعاماً طعاماً ۵ = شراباً شراباً شراباً ۶ و عدلاً ۷ و
 لوما ملاماً ملاماً ۸ = لحياً ۹ = نهضاً نهوضاً ۱۰ و قعوداً مقعداً
 ۱ = جلوساً مجاساً ۲ و عبراً عبوراً ۳ = وقفاً وقفاً

٩٦ / ٥ / ٦

~~٩٦ / ٥ / ٦~~

٩٦ / ٥ / ٦

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد

٩٩٤ لسنة ١٩٨٦

Handwritten signature in blue ink, possibly reading "M. J. W." or similar, located in the lower-left quadrant of the page.